

Z materiálu, který schválila vláda ČR svým usnesením č. 757 ze dne 14. září 2014:

**Analýza právní úpravy a návrh nové koncepce odměňování členů
zastupitelstev územních samosprávných celků**

Zpracováno na základě usnesení vlády ze dne 18. prosince 2013 č. 960 o nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů

4) Další související aplikační problémové okruhy

4/1 Odměna při skončení funkčního období pro členy zastupitelstev – nejednotnost nároků v podmínkách obcí, krajů a hlavního města Prahy, aplikační problémy právní úpravy v zákoně o obcích.

Dle právní úpravy v zákoně o krajích (§ 50 odst. 1) a obdobné právní úpravy v zákoně o hlavním městě Praze (§ 55 odst. 1 a § 87 odst. 3) *uvolněnému členu zastupitelstva a neuvolněnému členu zastupitelstva* (kraje, hlavního města Prahy, městské části hlavního města Prahy), *pokud vykonává funkci hejtmána* (primátora, starosty), *jemuž ke dni voleb do zastupitelstva příslušela měsíční odměna, náleží tato odměna ještě po dobu 3 měsíců od konání voleb do zastupitelstva, pokud mu nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu.*

Dle právní úpravy v zákoně č. 236/1995 Sb. náleží poslancům a jiným představitelům státní moci odchodné *ve výši měsíční částky platu, který příslušel představiteli v posledním kalendářním měsíci skutečného výkonu funkce, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených let výkonu této funkce představitele, nejvýše však 4 ukončených let, tj. odchodné maximálně ve výši 1+4 platy.*

Právní úprava obdobných nároků pro členy zastupitelstev obcí a městských částí statutárních měst (§ 75 odst. 1 a 2 zákona o obcích) se inspirovala v právní úpravě pro poslance a další představitele, avšak zakotvuje pro všechny UČZ a pro neuvolněného starostu (primátora) za obdobných podmínek nárok na odměnu při skončení funkčního období *ve výši jedné měsíční odměny, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejvýše však 5 ukončených let výkonu funkce, tj. „odchodné“ maximálně ve výši 1+5 měsíčních odměn.*

4/2 Odměna při zániku mandátu člena zastupitelstva nebo při jeho odvolání z funkce a vzdání se funkce v průběhu volebního období – nejednotnost nároků v podmínkách obcí, krajů a hlavního města Prahy, aplikační problémy a nežádoucí důsledky právní úpravy v zákoně o obcích.

Obdobně jako v předchozím bodě je související právní úprava pro dotčené členy zastupitelstva obce výhodnější než obdobná právní úprava pro členy zastupitelstva kraje a hlavního města Prahy.

Uvolněnému členovi zastupitelstva (kraje) a neuvolněnému členovi zastupitelstva, který vykonával funkci hejtmána, za niž náleží měsíční odměna, a byl z této funkce odvolán nebo se jí vzdal (obdobně při zániku mandátu přede dnem voleb), může být tato odměna poskytována ještě po dobu 3 měsíců ode dne vzdání se funkce nebo odvolání z funkce (viz § 50 odst. 4 a 5 zákona o krajích).

Uvolněným členům zastupitelstva hlavního města Prahy, jejichž funkční období skončilo před konáním všeobecných voleb do zastupitelstva hlavního města Prahy a jimž v době skončení jejich funkčního období příslušela měsíční odměna, může být tato odměna poskytnuta ještě po dobu 3 měsíců po skončení jejich funkčního období (viz § 55 odst. 3 zákona o hlavním městě Praze, pro městské části viz § 87 odst. 3 a 4 zákona o hlavním městě Praze, ale s tím rozdílem, že odměna může být poskytnuta po dobu 3 měsíců jen uvolněnému a neuvolněnému starostovi).

O tom, zda bude odměna poskytnuta, v těchto případech rozhoduje příslušný orgán kraje, hlavního města Prahy či městské části, nepochybně na základě toho, jak dotyčný svou funkci vykonával a proč končí, s ohledem na možnosti rozpočtu.

Naproti tomu **v obcích mají dotčení členové zastupitelstva (uvolněný člen zastupitelstva obce a neuvolněný člen zastupitelstva obce, kteří vykonávali funkci starosty nebo místostarosty – viz § 75 odst. 3 a 4 zákona o obcích) ve zcela shodných případech na poskytování odměny ještě po dobu 3 měsíců zákonný nárok, a to bez ohledu na důvod ukončení výkonu funkce či mandátu**, tj. i v případech, kdy byli odvoláni na základě hrubé nespokojenosti zastupitelstva či občanů s výkonem jejich funkce (trestný čin nevyjímaje).

Nárok na poskytování této odměny (po dobu 3 měsíců) členovi zastupitelstva vzniká bez ohledu na to, jak dlouho ve funkci byl (nárok vzniká už po prvním a jediném dnu výkonu funkce).

Současně je nutné na základě shora citovaných právních úprav konstatovat, že ani pro jeden typ územních samosprávných celků není právní úprava jednotná, pokud jde o okruh dotčených osob.

4/3 Odměňování neuvolněných místostarostů (náměstků primátora) v souvislosti s ukončením výkonu jejich funkce – disproporce v jejich nároku na odměnu při skončení výkonu funkce v průběhu volebního období a žádného nároku na odměnu při skončení funkčního období.

Problém je nutné **řešit v intencích zvolené varianty v bodech 4/1 a 4/2**. Dle stávající právní úpravy neuvolněnému místostarostovi, pokud rezignuje na mandát či funkci (event. je odvolán z funkce) ještě před ukončením volebního období, vzniká zákonný nárok na poskytování odměny při skončení výkonu funkce (dle ustanovení § 75 odst. 3 nebo 4 zákona o obcích). Když však setrvá ve funkci do konce volebního období (potažmo ve volebním mezidobí), pak už nárok na odměnu při skončení funkčního období v důsledku voleb paradoxně nemá.

Ukončení výkonu funkce místostarosty před uplynutím volebního období, tj. po kratší době výkonu funkce, nemůže být nadále finančně výhodnější než dlouhodobější výkon funkce po dobu celého volebního období.